

Patīk svētki ar izdomu

To atklāj Aina Karavaičuka, Bērzaunes pagasta “Upmaļu” saimniece, kam 18. novembrī ir dubulti svētki, jo tā ir viņas dzimšanas diena.

— Kā ir svinēt savu dzimšanas dienu Valsts svētkos? — jautāju Ainai.

— Ir tā priekšrocība, ka svētki lielākoties sapulcina ģimeni un paiet radu lokā. Bērni nav nekur izceļojuši, var atbraukt ciemos, ir prieks par trīs mazbērniem. Tradīcija ir vismaz pāris reižu gadā kopā ar mazbērniem aizbraukt uz koncertiem, arī šogad jau biļetes ir sagādātas. Pagājušajā gadā tieši manā dzimšanas dienā bijām Jēkabpilī, fotosalonā, kur savulaik iegādājos fotoaparātu. Kopā ar krustmeitu un viņas vecākiem izbraukumā bijām 14 cilvēki. Uztaisījām bildes, paņēmām līdzi uzkodas, svētkus nosvinējām Jēkabpilī, un tādi briži paliek atmiņās. Tāpēc ir jāsadomā kas interesantāks, un ideju netrūkst. Bēniņos ir atrodami puķaini, stripaini, rūtaini aksesuāri, kas izmantoti *dreskodam* pasākumos. Svētkos jābūt kādam motivam, — ir pārliecināta 18. novembra jubilāre.

Viņa ir apguvusi agronoma profesiju. Ir mācījusies Bulduru tehnikumā, neklātienē absolvējusi Agronomijas fakultāti LLU. Iegūts arī otrs maģistra diploms sociālajās zinātnēs. Strādājusi padomju saimniecībā “Gaiziņš” par agronomi, bet pēdējos gados darbs saistīts ar grāmatvedību. Dažādos pārbaudījumos tiek noturēts privātais uzņēmums.

SIA “Upmaļi A” ir 2025. gadā nominēto Madonas novada uzņēmumu gada balvas saņēmēju sarakstā, kas izveidoti pirms 30 gadiem.

— Uzņēmums Bērzaunes pagastā nodarbojas ar kokapstrādi, ar taras dēlīšu ražošanu. Sākumā pirkām kokus, visu ražojām paši, pēc tam vienai Rīgas firmai piedāvājām pakalpojumus. Uzņēmums ir mainījis, kopš par darbiniekiem, ar invalīdiem, kas strādāja uz pusslodzi, bija jāmaksā pilns nodokļu spektrs. Arī lauku saimniecībā ir jāpabaro vairs tikai kaķis, ievērots arī jēnotsuņa apciemojums, — atklāj Aina.

Kādreiz viņa aizrāvas ar fotogrāfšanu, fotogrāfijas dažādos konkursos saņēmušas balvas. — Tagad mans hobijs ir mainījies, tas ir dzimtas vēstures pētīšana un ciltsskoki. Manas saknes ir Sokolku pagastā, Latgalē ir meklējami ciltsskoka zari gan mammas, gan tēva radiem. Sameklētie dati iesniedz 1740. gada vēsturi, kad parādās arī uzvārds Kāposts. Esmu aizrāvusies senču vēstures meklējumos, pētu senas fotogrāfijas, sazinos pa visiem iespējamajiem kanāliem ar tiem cilvēkiem, kas var sniegt kādas ziņas, — pastāsta Aina Karavaičuka, dzimusi Kāpostē. Viņas pārliecība ir, ka daudz varam uzzināt, uzklausot līdzcilvēkus, atceroties mammu un vecmammu stāstus.

IVETA ŠMUGĀ

“Patriotisma nedēļa vienmēr ir bijusi svarīga”

INESE ELSIŅA

— Mums ne tik daudz ir jāmaina citi, kā jāmainās pašiem. Gribētos, lai no sabiedrības pazūd iedomība, ķildas, alkātība un vairojas pazemība, sapratne, pieticība un cilvēciskā cieņa, — tā īsi pirms Latvijas Republikas proklamēšanas svētkiem saka pensionētā skolotāja Janīna Liepiņa no Barkavas.

Ieklausoties skolotājas pieredzē, vispirms vēlējos noskaidrot, kā Latvijas Republikas proklamēšanas svētku svinēšanas tradīcijas iesakņojās, strādājot skolā?

— Latvijas valsts svētki gan darbā, gan ģimenē man vienmēr ir bijuši ļoti nozīmīgi, — uzsver Janīna Liepiņa. — Ģimenē tos svinam, veidojot sirsnīgas attiecības un būdāmi kopā, skolā vienmēr centos svētku svinēšanu padarīt par tradīciju ar noteiktu kārtību. Pēdējos 15 darba gadus pirms pensijas man iepatikās doma par aizraujošu Tēvzemes nedēļu — no 11. līdz 18. novembrim. Protams, patriotismam jābūt visu gadu, bet rudenī, kad lauku cilvēkam beidzas ražas novākšanas periods, šis laiks kļūst arī par gada atskaiteš punktu. Novembris līdz ar to bija brīdis ne tikai, lai pateiktos par saņemto un sasniegto, bet Patriotisma nedēļā apcerējām mūsu tautas spēju saglabāt neatkarību un brīvību.

Skolā svētku svinēšanā centāmies ieviest pārdomātas, aktualitātes balstītas tradīcijas, ņemot vērā gan vēsturiskos notikumus, gan nozīmīgas jubileju atceres, lai gadu no gada scenārijs nebūtu viens un tas pats.

— Kāda bija jūsu loma šo svētku tradīciju veidošanā Barkavas pamatskolā?

— Skolā biju viena no šīs nedēļas galvenajām organizatorēm — centos izveidot skaidras svētku tradīcijas, ņemot vērā konkrētā gada akcentus. Biju vēstures skolotāja, līdz ar to padziļināti pievērsos mūsu valsts nozīmīgiem vēsturiskiem notikumiem, savukārt ģimenē svētkus svinējām un svinam sirsnīgā gaisotnē, iesaistoties visām paaudzēm. Iedrošīnu savus mazbērnus aizdomāties par Latvijas vērtībām, tāpat skolā vienmēr esmu rosinājusi jauniešus uz sarunām par Tēvzemi ar saviem vecākiem.

— Kā pamatskolas audzēkņiem piepildījāt šo svētku atzīmēšanas saturu?

— Svinību saturu veidojām ap nozīmīgiem gada notikumiem, piemēram, ja kāds gads sakrita ar Latvijas simtgadi, Neatkarības kara, Latvijas strēl-

Janīna Liepiņa arī šogad 11. novembrī pie Neatkarības kara cīnītāju pieminekļa Barkavā bija aicināta teikt patriotisku uzrunu.

Foto — AGRIS VECKALNIŅŠ

nieku vai Lāčplēša dienas jubileju, tad tam pieskaņojām arī svētku dažādos sarīkojumus. Gatavojām tematisko saturu, izceļot attiecīgā gada personības — jubilārus vai atceres notikumus. Ekskursijas, muzeju apmeklējumi, lekcijas, konkursi vai radošas izpausmes vienmēr tika sasaistītas ar konkrētu tematiku, piemēram, Latvijas armijas veidošanos, Ziemassvētku kaujām vai Satversmes sapulces sasaukšanas gadadienām.

— Pastāstiet mazliet vairāk par skolēnu ekskursijām, par to galamērķiem Latvijas vēstures notikumu kontekstā?

— Ekskursiju galamērķi lielākoties tika pieskaņoti konkrētām vēsturiskām notikumiem vai personībām. Piemēram, ja tajā gadā bija strēlnieku kauju vai Latvijas Neatkarības kara īpaša atcere, devāmies uz atbilstošo vietu vai muzeju, lai to izzinātu. Bieži sadarbojāmies ar Kara muzeju Rīgā, iepazīnām visas tur piedāvātās programmas. Tāpat organizējām braucienus uz nozīmīgām piemīnās un kauju vietām Latvijas novados, braucām pat uz Kurzemi. Ceļā devāmies jau agri no rīta un ekskursiju rīkojām bērniem no 1. līdz 9. klasei. Pirms tam skolotājam, protams, nācās ieguldīt lielu darbu, lai izplānotu intensīvu un piepildītu programmu.

Skolēnus centāmies aktīvi iesaistīt arī dažāda veida konkursos — gan erudīcijas uzdevumos, gan gatavojot izpētes darbinus par attiecīgo tēmu, piemēram, sarunas ar vecvecākiem par pagātnes notikumiem. Tāpat skolā notika diskusijas un lekcijas par demokrātijas nozīmīgumu, par Latvijas neseno un tālāku vēsturi.

— Vai barkaviešiem ir svarīga arī pulkveža Oskara Kalpaka piemiņa?

— Jā, protams, pulkveža Oskara Kalpaka piemiņa ieņem sevišķu vietu mūsu skolā, jo Madonas novads ir tieši saistīts ar Kalpaka dzīvi un atceri. Kopš Atmodas laika mūsu skola gan “Liepsalās” (esam uz Oskara Kalpaka dzimtajām mājām gājuši pat kājām), gan Visagala kapsētā, kur pulkvedis pārapbedīts, ļoti aktīvi piedalās visos pasākumos, kas saistīti ar šo lielo personību.

Parasti visā iesaistām skolēnus — rīkojam konkursus, kopā lasām dzeju, pārbaudām zināšanas par Oskara Kalpaka dzīvi un viņa ieguldījumu. Tas ir ne tikai tradīcijas, bet arī lepmuma jautājums saistībā ar mūsu novadu un tā izcilajiem cilvēkiem.

— Kādus vēl nozīmīgus vēsturiskus vai kultūras objektus uzskatāt par vērtīgiem apmeklēšanai?

— Ar audzēkņiem esam bijuši vietās, kas saistītas ar valsts pirmo prezidentu vai Latvijas neatkarībai izšķirošajiem notikumiem. Esam apmeklējuši Brāļu kapus Rīgā, Jāņa Čakstes dzimtas mājas “Aučos”, Kārļa Ulmaņa Dreiberģa spēlfilmu “Tīklā. TTT leģendās dzimšana”. Arī es tiku aicināta piedalīties lāpu gājienā un uzrunāt sapulcējošos pie Neatkarības kara cīnītāju pieminekļa. Kopā ar skolu un skolēniem svinām svētkus patriotiskā noskaņā.

— Ko novēlāt mūsu valstij Latvijas Republikas proklamēšanas svētkos?

— Novēlu, lai mēs, Latvijas ļaudis, prastu novērtēt to, kas mums ir dots — skaisto zemi un to, ka mums kā mazai tautai ir sava valsts. Lai mēs labāk apzināties, cik daudz panāks, un to sargājam. Lai mums vairāk ir vienotības, mazāk nesaskaņu gan iekšienā, gan arī mūsu līderu starpā.

— Jā, noteikti. Redzu, ka mani kolēģi to turpina — rīko Patriotisma nedēļu, organizē ekskursijas un muzeja programmu apmeklējumu. Jaunie skolotāji izmanto iepriekš izveidoto pieredzi, ienesot tajā savu krāsu.

— Kā Krievijas karš Ukrainā ietekmē mūsu valsts svētku svinēšanu, vai tas piešķir tiem īpašu nozīmi?

— Ukrainas notikumi mūs ļoti ietekmē, liekot vēl spēcīgāk novērtēt neatkarības un demokrātijas vērtību. Saprotam, ka šīs lietas nav pašsaprotamas, tās jāglabā un jāstiprina katru dienu. Karam ir arī audzināša ietekme — tas cilvēkiem palīdz izprast vērtības, piemēram, brīvības nozīmīgumu. Daudzi, kas agrāk varbūt uz padomju laiku raudzījās nekritiski, tagad saprot, ko īsti nozīmē neatkarība.

— Kā šogad svinēsiet Latvijas svētkus?

— Prieks, ka Barkavas skolā notiek koncerti, padomāts par rotājumiem, tika organizēts lāpu gājiens, rīkotas spēles, kopīgs kīno vakars ar iespēju noskatīties režisora Dzintara Dreiberģa spēlfilmu “Tīklā. TTT leģendās dzimšana”. Arī es tiku aicināta piedalīties lāpu gājienā un uzrunāt sapulcējošos pie Neatkarības kara cīnītāju pieminekļa. Kopā ar skolu un skolēniem svinām svētkus patriotiskā noskaņā.

— Ko novēlāt mūsu valstij Latvijas Republikas proklamēšanas svētkos?

— Novēlu, lai mēs, Latvijas ļaudis, prastu novērtēt to, kas mums ir dots — skaisto zemi un to, ka mums kā mazai tautai ir sava valsts. Lai mēs labāk apzināties, cik daudz panāks, un to sargājam. Lai mums vairāk ir vienotības, mazāk nesaskaņu gan iekšienā, gan arī mūsu līderu starpā.

AGRITA NUSBAUMA-KOVALEVSKA

Patriotisms sākas nevis karogā vai vārdos, bet ģimenē — klusos vakaros, kad bērnus klausās stāstos par senčiem, kad tiek koptas tradīcijas, dziedātas dziesmas un svinēti svētki. Latviskā izpratnē ģimene ir ne tikai asinsradnieku kopība, bet arī saknes, kas mūs notur pie zemes, dod spēku un mācību, kā cienīt savu tautu. Tā ir vieta, kur dzimst mīlestība pret dzimteni — dabiski, bez pompozitātes, bet ar siltumu un dziļumu.

Daudzbērnu ģimene ir sabiedrības bagātība — tā saglabā latviskās tradīcijas, dod spēku un cerību nākotnei. Šīs ģimenes ir dzīvs pierādījums tam, ka lielākais spēks slēpjas vienotībā. Ozolu ģimene ir Latvijas goda ģimene. Kate un Jānis audzina četrus bērnus — Gunitu Leldi, Emīlu Jēkabu, Esteri Lauru un Melisu Laumu. Ģimenes vērtības tur augstā cieņā, un patriotisms caurstrāvo ikdienu.

Taujājot, kādas izjūtas piepilda valsts svētku mēnesi, Kate pastāsta:

— Pateicoties bērniem, esam ievīkoti dažādos pasākumos un aktivitātēs. Gunita Lelde apmeklē skolu, līdz ar to tur notiek visdažādākie pasākumi, savukārt trīs jaunākie bērni iet *dārziņā*, arī tur

Latvijas goda ģimene — Ozolu ģimene.

Foto — AGRIS VECKALNIŅŠ

valsts svētku mēneša ietvaros ir dažādas aktivitātes. Izglītības iestādēs šiem svētkiem ir dziļa nozīme, un katrā iestādē tos atzīmē ar stingru nostāju. Tiesa, ne tikai valsts svētkus, bet arī citus, tieši mums, latviešiem, īpašus un no-

zīmīgus, piemēram, Mārtiņdienu. Visi svētki tiek atzīmēti. Daudzi no tiem ikdienas skrējienā tiek piemirsti. Lāčplēša diena ir zīmīga ar liesmas iedegšanu un lāpu gājienu. Aizvadītajā gadā kopīgs lāpu gājiens mums bija spontāns

lēmums, bet šogad tam gatavojāmies nopietnāk. Gaismiņu upe bija brīnišķīga. Sasmēlāmes tik daudz emociju un spēka. Ar katru gadu cilvēku pulks kļūst lielāks un gaismas upe garāka. Lielākie bērni satika savus draugus, ar kuriem devās gājienā. Tāpat izglītības iestādēs tiek organizēti pasākumi, uz kuriem tiek aicināti arī vecāki. Ir brīnišķīgi, ka patriotiskas aktivitātes notiek gan tikai bērniem, gan iesaistot arī vecākus. Tas tikai paplašina iespēju būt vairāk kopā un redzēt savu bērnu izaugsmi, panākumus. Paldies bērnu darza un skolas kolektīvam par šo tradīciju turpināšanu, veicināšanu.

Diemžēl ikdienas skrējienā ir mazāk laika padomāt par daudzām niansēm. Šie notikumi ierauj arī ģimenes, un, gribi vai ne, bet tu esi tajā iekšā. Tas ir tikai pozitīvi un tik ļoti nepieciešams. Galvenā ir kopā būšana!

Tomēr patriotisms, mīlestība pret savu zemi sākas ģimenē. To apliecina arī Kate.

— Mēs paši kā jau isteni Ozoli, esam piesaistīti Latvijai. Tieši vecākā paaudze mūs ir mācījusi, ka esam te dzimuši un auguši, mums ir šī zeme dota un tā ir jāmīl. Mīlestība pret savu zemi — šīs vērtības vijas cauri paaudzēm. To visu mēs nododam arī saviem bērniem, lai veidojas stipra paaudze un stipras ģimenes, — uzsver Kate Ozola.

Patriotisma gaisma iedegas skolā un ģimenē

ZANE BIKOVSKA

Būt latvietim nozīmē just lepmumu par savu zemi, tās cilvēkiem un darbiem. Tā ir apziņa, ka katrs no mums ar savu ikdienas rīcību veido Latviju — mazu, bet stipru valsti ar lielu sirdi. Latvijas spēks vienmēr bijis cilvēkos, viņu darbā, ticībā un neatlaidībā. Darbs svētki ir brīdis, kad apstājamies, lai atcerētos savas saknes un tos, kuri ielikuši pamatus mūsu brīvībai. Katrs novembris atgādina, ka Latviju veidojam mēs paši — ar cieņu, darbu un sirds siltumu.

Šīs vērtības īpaši spilgti izskan arī Madonas novada skolās, kur valsts svētku laikā bērni un pedagogi ar darbiem un tradīcijām stiprina piederības sajūtu pie Latvijas. Andreja Egliša Laudonas pamatskolas direktors Gunts Lazda ļauj ielūkoties un izjust, kā nozīmīgos Latvijas vēstures notikumus piemin un atzīmē viņa vadītāj izglītības iestādē:

— Visās novada skolās vairāk vai mazāk tradicionālie valsts svētku pasākumi ir vienādi, bet, protams, kādu *rozīnīti* vienmēr tam var pielikt klāt. Katru svētku gaidīšana sākas ar gatavošanos, klāšu un pārējo skolas telpu izrotāšanu atbilstoši tematikai. Skolēni kopā ar audzinātājiem un priekšmetu skolotājiem padomā

Valsts svētku gaidīšana sākas ar skolas apkārtnes un telpu izrotāšanu atbilstoši tematikai.

Foto no Andreja Egliša Laudonas pamatskolas arhīva

ja Lāčplēša dienas godinātājus uzrunāja uz Aiviekstes tiltā. Dāļa Laudonas kora dalībnieku parūpējās par muzikālu sveicienu, dziedot patriotiskas dziesmas un aicinot ikvienu piebalsot. Šo svētku pasākumu apmeklēja daudz skolēnu un arī pagasta iedzīvotāju, padarot 11. novembri

īpaši jauku un sirsnīgu.

Gaidīta ir arī Latvijas dzimšanas diena — par godu tai 14. novembrī skolā notiks svētku koncerts, piedaloties gan interešu izglītības pulciņam, gan deju kolektīviem un folkloras kopai “Driksnēni”. Kā vienmēr uz svētkiem veltīto koncertu aicināti arī

— Valsts svētkos dodamies ciemos pie vecākiem. Apēdam kūku un pārrunājam visu mums nozīmīgo. Dodamies uz kapiem, kur guļ mūsu senči. Šajā laikā, manuprāt, gaismas upe garāka. Lielākie bērni satika savus draugus, ar kuriem devās gājienā. Tāpat izglītības iestādēs tiek organizēti pasākumi, uz kuriem tiek aicināti arī vecāki. Ir brīnišķīgi, ka patriotiskas aktivitātes notiek gan tikai bērniem, gan iesaistot arī vecākus. Tas tikai paplašina iespēju būt vairāk kopā un redzēt savu bērnu izaugsmi, panākumus. Paldies bērnu darza un skolas kolektīvam par šo tradīciju turpināšanu, veicināšanu.

Diemžēl ikdienas skrējienā ir mazāk laika padomāt par daudzām niansēm. Šie notikumi ierauj arī ģimenes, un, gribi vai ne, bet tu esi tajā iekšā. Tas ir tikai pozitīvi un tik ļoti nepieciešams. Galvenā ir kopā būšana!

Tomēr patriotisms, mīlestība pret savu zemi sākas ģimenē. To apliecina arī Kate.

— Mēs paši kā jau isteni Ozoli, esam piesaistīti Latvijai. Tieši vecākā paaudze mūs ir mācījusi, ka esam te dzimuši un auguši, mums ir šī zeme dota un tā ir jāmīl. Mīlestība pret savu zemi — šīs vērtības vijas cauri paaudzēm. To visu mēs nododam arī saviem bērniem, lai veidojas stipra paaudze un stipras ģimenes, — uzsver Kate Ozola.

audzēkņu vecāki.

Lielākoties mūdienu bērniem un jauniešiem trūkst patriotiskās audzināšanas un savu sakņu apzināšanās. Lūdzot Guntim Lazdam pavērtēt Laudonas pamatskolas skolēnu piederības izjūtu savai zemei, viņš atbild: — Lai mēs varētu runāt par stabiliem tikumiem un vērtībām, katrā ģimenē jābūt pamatam, bet skola ir tā, kas pieliek savu artavu, savu darba daļu, izkopjot bērnos tās vērtības, kas veidojas izglītības vidē, un stiprinot vērtības, kas meklējamas ģimenē. Mums līdz šim nav tādas aptaujas vai izvērtējuma, bet par to noteikti padomāsim. Viena no mūsu skolas prioritātēm ir sadarbības veicināšana ar skolēnu vecākiem, tamdēļ rīkojam dažādas aktivitātes un pasākumus. Negribam iedzīvotājiem nevienus pasākumu ar obligātu piedalīšanos. Šajā gadījumā Lāčplēša vai 18. novembra nozīmīgumu un svinēšanu, dodoties lāpu gājienā, bet aicinām piedalīties vispirms tos vecākus, kuru ģimenēs pastāv patriotiskās vērtības. Mēs stiprinām, veidojam un attīstām latviskās vērtības, bet tās iedzīvotājiem bērnos ir vecāku pienākums. Lidzīgi ir ar Baltā galdauta svētkiem — audzinātājs uzklāj balto galdautu, iedēd sveces, pagatavo kādu ēdienu, bet jautājums, cik mājās šie svētki tiek svinēti un vai bērni saprot, kāda ir to nozīme?

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Par pielikuma “Diskutējam par mums svarīgo” saturu atbild SIA “Laikraksts STARS”. #SIF_MAF2025